

Herstelondersteunende zorg in een veranderend zorglandschap

Michiel Bähler
Adviseur/ psycholoog
GGZ NHN

Disclosure

- Geen belangen

Persbericht

15 oktober 2014

Veranderend zorglandschap vraagt om vernieuwde aanpak van zorg aan mensen met ernstige psychische aandoeningen

GEESTELIJKE
GEZONDHEIDSZORG | 2014

UW HUISARTS

i | WWW.GGZ-NHN.NL

Nieuwe wetgeving

- Jeugd
- WMO
- WLZ

- Participatiewet

“Gewoon” het proces omdraaien

Nou ja, gewoon...

- Empowerment.
- Eigen regie
- Eigen kracht
- Zelf management
- Keuze
- mantelzorg

- De gewenste participatie van patiënten in het maatschappelijk leven blijft onvoldoende.
- Grootste onvervulde zorgbehoeften bij cliënten in de LZ (Kroon)
  - Zingeving en herstel 61%
(identiteit en toekomstperspectief)
  - Activiteiten overdag 58%
  - Gezelschap 54%
  - Intieme relaties 54%
  - Betaald werk 50%

Panel Psychisch Gezien 2014

- 19% heeft een betaalde baan.
- 46% doen vrijwilligerswerk
- 29% wil betaald werk vinden
- 38% voelt zich achtergesteld vanwege discriminatie
- 1 op 5 ziet af van solliciteren vanwege mogelijke reacties op hun psychische klachten van anderen

Definitie

HERSTEL: een persoonlijk en uniek proces waarin iemand weer de draad van zijn leven probeert op te pakken en zijn leven opnieuw inhoud en richting probeert te geven (Anthony, 2003).

Herstellen $\neq$ genezen

- Een positief zelfbeeld herwinnen ondanks de strijd met de psychiatrische handicap
- Actief 'zelfmanagement' van zijn leven en de psychiatrische ziekte
- Een leven herwinnen buiten de GGZ

Actieve rol van cliënt

Being in recovery means that I don't just take medications . . . Rather I use medications as part of my recovery process.

In the same way, I don't just go to the hospital . . . Rather I use the hospital when I need to

[\[1\]](#) Andresen, A. , Caputi, P., & Oades, L. (2006) Stages of recovery instrument: development of a measure of recovery from serious mental illness. Australian and New Zealand Journal of Psychiatry; 40: 97-103

dimensie	interventie	proces
Herstel van gezondheid	Behandeling, Zelfmanagement, Bemoeizorg	Waar mogelijk genezing Minder symptomen Leren omgaan met symptomen
Herstel van functioneren	Rehabilitatie, stigma bestrijding	Herstel van maatschappelijke rollen
Herstel van identiteit	Herstelwerkgroepen, zelfhulp	Zingeving, zelfgevoel, persoonlijke identiteit.

[\[1\]](#) Dröes, J., Plooi, A. (2010) Herstelondersteunende zorg in Nederland: vergelijking met Engelstalige literatuur Tijdschrift voor Rehabilitatie nummer 2, juni

Herstel kan gezien worden als een proces waarbij de volgende aspecten van belang zijn: Hoop, Zeggenschap en Mogelijkheden.

Boardman, J. e.a. (2010) Recovery is for All. Hope, Agency and Opportunity in Psychiatry. A Position Statement by Consultant Psychiatrists

Fasen van herstel

1. Stagnatie
2. Bewustzijn
3. Voorbereiden
4. Herbouwen
5. Groei

[u](#) Andresen, A. , Caputi, P., & Oades, L. (2006) Stages of recovery instrument: development of a measure of recovery from serious mental illness. Australian and New Zealand Journal of Psychiatry; 40: 972-980

Longitudinal Outcome Studies

**TABLE 1
SEVEN LONG-TERM STUDIES**

Study	Sample Size	Average Length In Years	Subjects Recovered and/or Improved Significantly*
M. Bleuler (1972 a and b) Burghölzli, Zurich	208	23	53%-68%
Huber et al. (1975) Germany	502	22	57%
Ciampi & Müller (1976) Lausanne Investigations	289	37	53%
Tsuang et al. (1979) Iowa 500	186	35	46%
Harding et al. (1987 a & b) Vermont	269	32	62-68%
Ogawa et al. (1987) Japan	140	22.5	57%
DeSisto et al. (1995 a & b) Maine	269	35	49%

*For schizophrenia subsamples

Q indicatoren (Shepherd e.a. 2014)

- Stel gezamenlijke waarden
- Goede sociale vaardigheden (empathie, warmte en respect)
- Steun persoonlijke hoop en aspiraties
- Promoot een gevoel van controle / grip op je leven en ziekte

Pro herstel activiteiten

- Herstel verhalen
- Strengths approach (oplossingsgerichte vaardigheden)
- Coachings vaardigheden
- Herstel plannen (WRAP, de weg naar herstel)
- Zelfmanagement
- Shared decision making
- (IPS / housing first / etc...)

Herstelondersteunende zorg

- Inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigen
- Vergroten van de inspraak van cliënten (nothing about me / us without me / us)
- Betrekken betrokkenen
- **EBP** Olie en water of olie en azijn (Davidson e.a. 2009. Community Mental Health Journal, 45(5))

Transformatie GGZ

- Uitgangspunt is symptomatisch, functioneel en persoonlijk herstel
- Mate van herstelgerichtheid beoordelen (bijvoorbeeld de ROPI, de RSA of de Inspire)

Brief Inspire

1 My worker helps me to feel supported by other people	1/2/3/4/5
2 My worker helps me to have hopes and dreams for the future	
3 My worker helps me to feel good about myself	
4 My worker helps me to do things that mean something to me	
5 My worker helps me to feel in control of my life	

Veranderend zorglandschap

- Do we help or do we hinder?
- Belangrijk is en blijft dat het tempo en het proces bepaald wordt door de cliënt.